

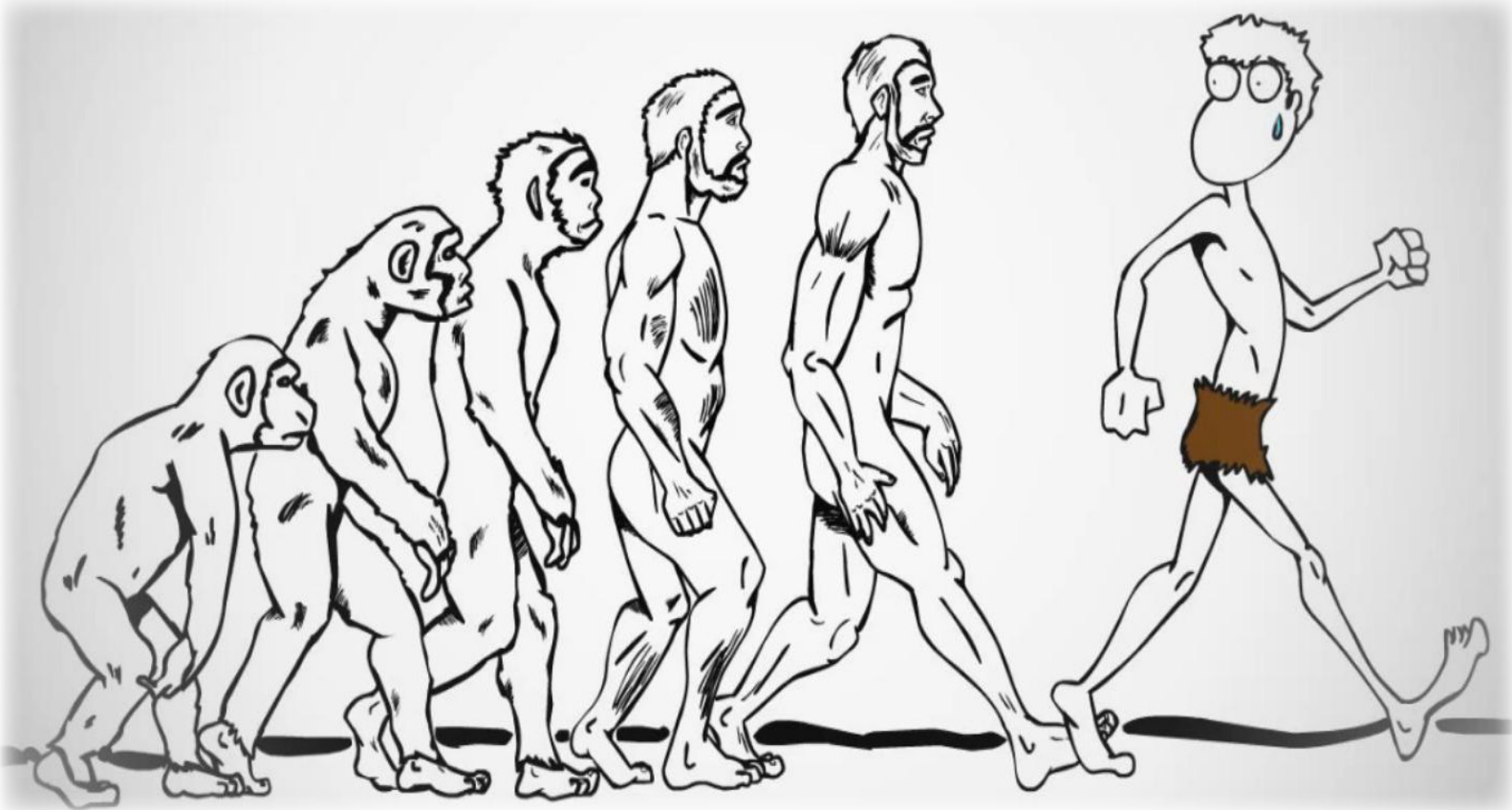

CRU-EVOLUCIÓ

Mira el món diferent!

Una aposta de ciutadania global
des de l'escola

Material BAT

03	INTRODUCCIÓ
04	L'EDUCACIÓ per al DESENVOLUPAMENT: Aproximació a l'EpD
12	CAUSES de les DESIGUALTATS: Necessito un préstec!
17	EDUCACIÓ: Els infopobres
22	SALUT: El joc de la indústria
26	GÈNERE: Mapa de poder
29	MEDI AMBIENT: Deute i Medi Ambient
33	ALTERNATIVES: El dret a la informació
38	BIBLIOGRAFIA

Introducció

A PROIDE tenim com a eix principal d'actuació l'educació en la seva dimensió més àmplia: tant en els projectes de cooperació internacional com en les accions de sensibilització que duem a terme a Catalunya. És davant d'uns reptes globals que tots i totes ens concerneix i que volem superar, que l'Educació per al Desenvolupament -EpD- ha anat guanyant terreny en els darrers anys i ha esdevingut una part fonamental de la nostra tasca com a entitat.

Dins la conjuntura social, entenent la ciutadania ja no com a quelcom només local, tenim la responsabilitat d'informar, denunciar i oferir alternatives per tal d'aconseguir sensibilitzar la societat de la problemàtica estructural que perpetua i magnifica la desigualtat entre nacions, i com aquesta ens ha de fer posar en marxa per tal de canviar dinàmiques, hàbits, estils de vida, i també per generar pressions en un sentit coherent amb els nostres valors. Entenem la comunitat educativa, no només com a ciutadans, sinó també com a agents de transformació social.

Tenint en compte aquesta realitat, proposem el següent material que respon als nostres objectius sobre l'EpD, duent a terme una acció educativa en forma de taller i oferint recursos que responen al currículum; que permeten dur a terme diferents activitats al llarg de l'any i emmarcades en diferents matèries. Aspirem a treballar amb els joves continguts com economia, salut, educació i medi ambient, des d'una perspectiva d'informació, denúncia i responsabilitat en la transformació social del món desigual en què vivim. L'EpD a les escoles es pot convertir així en una eina que posi les bases del nou món que volem.

L'EDUCACIÓ per al DESENVOLUPAMENT

Aproximació a l'EpD

Vivim en una societat cada vegada més complexa i interconnectada amb d'altres, on els canvis se succeeixen a una velocitat vertiginosa i on, cada vegada més, cal una visió global capaç de manejar la complexitat i interpretar la interdependència dels fenòmens.

La globalització econòmica, l'homogeneïtzació cultural, l'avanç tecnològic i científic o els riscos mediambientals, no són fenòmens neutres, tenen conseqüències socials, polítiques i econòmiques tant a nivell mundial com local i plantegen noves necessitats i dilemes que hem de saber resoldre. Aquestes transformacions estan afectant tant a la forma en què s'organitzen els països i s'estableixen les regles internacionals, com en la manera en què les persones ens relacionem i pensem.

L'educació ha de servir sobretot per formar persones adaptades a la realitat que les envolta i fer front als seus reptes. L'EpD ofereix eines per a la comprensió dels problemes i instruments per a la recerca creativa de solucions.

El debat sobre el significat del terme "desenvolupament" ha desembocat a un major aprofundiment del concepte. Als anys 80 els arguments partien principalment de la comparació entre les condicions econòmiques i socials del Nord i el Sud. Així, es parlava del subdesenvolupament dels països del Sud, amb la qual cosa s'entenia que estaven per darrere dels països del Nord. El desenvolupament i l'anomenat subdesenvolupament van ser en un inici conceptes geogràfics. El Sud és considerat pobre i el Nord, ric. Per consegüent, el Nord passava a considerar-se com el salvador del Sud. Aquest missatge llançat de forma reiterada a l'opinió pública pot afavorir l'aparició d'un sentiment de superioritat entre poblacions. Encara que ja no parlem de "subdesenvolupament", aquest enfocament Nord-Sud encara preval avui dia en moltes institucions, ja siguin governamentals o no-governamentals.

En l'actualitat parlem de Desenvolupament Humà Sostenible (DHS), concepte que qüestiona que hi hagi una relació directa entre el creixement econòmic i el benestar de les persones.

S'ha d'actuar, doncs, per eradicar la pobresa, però també enfocar l'acció sobre aspectes socials, ambientals, ideològics, culturals o polítics. El nou paradigma integra múltiples dimensions i aquesta és la clau del nou model que cal construir junts.

En aquests últims deu o quinze anys s'ha incorporat l'enfocament global i la idea de societat mundial, dins la qual hi ha desigualtat i injustícia en tots els països i en tots els continents. A tot arreu hi ha persones riques i pobres. Aquesta desigualtat i aquesta injustícia són les conseqüències d'una estructura excloent que impera a tot el planeta. La lluita contra la pobresa ha

de construir-se com la lluita contra l'exclusió i a favor de la inclusió. Això significa que cada ciutadà/ciudadana, en qualsevol lloc on visqui, forma part de la societat global i necessita saber que és corresponsable de l'exclusió, la desigualtat i la injustícia. I al mateix temps, corresponsable de la inclusió, la igualtat i la justícia. Formem part del problema però també de la solució. I això aquí i allà. Perquè en realitat, no és el Sud com a tal el que està exclòs, sinó que són les masses populars del Sud, a més d'un segment creixent de la població del Nord, les que són víctimes de l'exclusió.

El polític Ricardo Petrella ens apunta quins conceptes han de ser treballats en la línia d'aquesta promoció d'una ciutadania global:

El punt de partida per a una altra educació és el de donar al sistema educatiu l'objectiu prioritari d'aprendre a saber saludar l'altre.

Saludar a l'altre significa que el sistema educatiu es dona a si mateix com a funció original la de fer ensenyar a tot ciutadà a reconèixer l'existència de l'altre, i reconèixer l'existència de l'altre és important per al jo i per al nosaltres. Això és, en efecte, ensenyar a considerar que la societat té la funció i la responsabilitat col·lectiva de promoure i garantir el viure amb mi, amb nosaltres i amb l'altre. Saludar a l'altre és, en conseqüència, aprendre la importància del canvi (en la història de les societats humanes) per tensions creadores i conflictives entre la unitat i la multiplicitat, la universalitat i l'especificitat, la globalitat i la localitat. Saludar a l'altre és aprendre la solidaritat, la capacitat de reconèixer el valor de tota contribució -també encara que sigui poc qualificada pel que fa a criteris de productivitat i rendibilitat- de tot ésser humà per viure junts.

Definim EpD...

Procés que, a través del coneixement i l'anàlisi crítica de la realitat, genera reflexions, actituds i accions crítiques en les persones i les fa subjectes responsables i actives, a fi de construir una societat civil, tant al Nord com al Sud, compromesa amb la solidaritat i amb la transformació de les estructures i les relacions injustes

La Fede.CAT, Organitzacions per la Justícia Global

A continuació presentem la nostra proposta en relació als elements pedagògics que regeixen qualsevol acció educativa. Tota intervenció pedagògica té relació amb unes finalitats educatives, uns objectius, continguts i unes línies metodològiques. Anirem desplegant els diferents aspectes amb els quals es fonamenta el projecte i la seva acció educativa.

FINALITATS EDUCATIVES DE L'EpD

Per la pròpia naturalesa, l'EpD es fonamenta en unes finalitats educatives. Aquestes finalitats persegueixen una formació en diferents àmbits educatius, tant en l'educació formal, no formal i també informal.

Ens centrarem, però, en les finalitats educatives de l'EpD dins l'escola, ja que és el nostre àmbit d'actuació i l'objecte d'intervenció d'aquest projecte.

Les finalitats educatives de l'EpD a l'escola se centren en formar persones:

- Crítiques, responsables, solidàries i actives en la defensa dels drets humans i la participació democràtica.
- Capaces de potenciar l'equitat entre dones i homes, rebutjant tota mena de discriminació.
- Obertes i compromeses en la construcció de relacions interculturals basades la justícia i la inclusió social.
- Compromeses en la conservació i millora dels valors naturals, socials i culturals que afecten i condicionen el benestar de la vida de les persones i la de les generacions futures.
- Actives en l'eradicació de totes les formes de violència i en la promoció de la pau positiva.
- Compromeses i responsables a favor de relacions equitatives per contribuir a una econòmica local i global més justa.

EN RELACIÓ A LES FINALITATS EDUCATIVES

- L'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit escolar hauria de tenir com a base fonamental permetre que les persones siguin funcionalment competents per a governar les seves pròpies vides.
- L'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit escolar hauria d'oferir un enfocament integral de la persona, és a dir, un equilibri entre pensament (raó), sensibilitat (emoció) i moviment (acció).
- L'Educació per al Desenvolupament hauria de promoure que la persona sigui capaç de mobilitzar coneixements, habilitats, actituds i valors per poder regular la seva vida de manera sostenible i amb criteri propi per a la construcció de condicions socials més justes i equitatives.

EN RELACIÓ ALS CONTINGUTS

- Cal entendre la noció de continguts d'aprenentatge en un sentit ampli que englobi conceptes, habilitats, procediments, actituds i valors.
- Per tant, els continguts d'aprenentatge de l'Educació per al Desenvolupament es reconeixen i s'identifiquen en el currículum escolar.
- Els continguts d'aprenentatge haurien d'estar orientats al coneixement de la complexitat del món, a l'autoconeixement i al desenvolupament personal, a les relacions amb les altres persones i a la capacitat de transformar l'entorn.

CONTINGUTS GENERALS DE L'EpD

- Ciutadania, enfocament de drets i governança
- Gènere
- Sostenibilitat econòmica i social
- Cultura de pau
- Interculturalitat
- Medi ambient, territori i naturalesa

PEL QUE FA A LA METODOLOGIA

Quan parlem de criteris metodològics, no podem obviar la coherència imprescindible que ha d'haver-hi entre els continguts tractats i les metodologies que hem d'utilitzar a l'hora de desenvolupar el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Per tant, existeixen unes metodologies molt més escaients que altres quan es tracta de fer EpD dins l'aula. Aquestes metodologies:

- Fomenten la participació i l'acció.
- Segueixen una línia coherent entre continguts, valors i actituds.
- Vetllen per la coherència entre mètodes i activitats (la metodologia és un aprenentatge i una finalitat en sí mateixa).
- Proposen accions motivadores, contextualitzades, funcionals i significatives.
- Prioritzen estratègies didàctiques crítiques, cooperatives, participatives i propositives.

No es pot, doncs, pretendre la consecució d'aquests objectius amb actuacions puntuals i/o esporàdiques. La comprensió de la situació Nord-Sud és complexa i requereix d'un canvi d'actitud que porti a un compromís responsable, individual i col·lectiu. I això no és quelcom immediat. Requereix un acompanyament al llarg de tot el procés.

L'Educació per al Desenvolupament doncs:

- Facilita la comprensió de les relacions que hi ha entre les nostres pròpies vides i les de persones d'altres indrets del món.
- Augmenta el coneixement sobre les forces econòmiques, socials i polítiques tant del Nord com del Sud i les seves relacions que expliquen i provoquen l'existència de la pobresa, la desigualtat, l'opressió..., i condicionen les nostres vides com a individus pertanyents a qualsevol cultura del planeta.
- Desenvolupa valors, actituds i destreses que incrementa l'autoestima de les persones i les capacitar per ser més responsables dels seus actes.
- Fomenta recursos, la participació en propostes de canvi per aconseguir un món més just en què tant els recursos i els béns com el poder estiguin distribuïts de forma equitativa.
- Dota les persones i els col·lectius de recursos i instruments -cognitius, afectius i actitudinals- que els permetin incidir en la realitat per transformar els seus aspectes més negatius.

LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I L'EpD

L'educació ha viscut un gir i un canvi de mirada força significativa en les últimes dècades. La majoria de professionals de l'educació compartim la idea que l'educació ja no es pot entendre únicament com a transmissió de continguts, sinó que l'educació s'ha d'entendre com a creació de condicions d'aprenentatge per a tota la vida i la formació de persones autònomes, crítiques, compromeses i solidàries capaces de donar resposta als reptes d'una societat cada vegada més complexa, dinàmica, plural i, encara que ens faci mal dir-ho, més desigual i injusta.

Aquest gir ha suposat una aposta per fomentar un enfocament de l'educació més integral i holística que té com a referent els més que coneguts quatre pilars educatius «aprendre a conèixer», «aprendre a fer», «aprendre a ser» i «aprendre a conviure». És aquí on l'Educació per al Desenvolupament i l'educació amb enfocament competencial comencen a compartir plantejaments i marcs d'actuació. Per tant, no és agosarat considerar que l'educació amb enfocament competencial és una excel·lent oportunitat per a la incorporació de l'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit escolar degut, principalment, a la seva proximitat en la concepció de quina ha de ser la finalitat de l'educació, quina ha de ser la relació educativa entre educador i educand, quin tipus d'aprenentatge s'ha de promoure, i com s'ha d'entendre l'avaluació per millorar això que anomenem "educació".

Ambdós enfocaments educatius s'ubiquen en aquesta manera de concebre l'educació des d'una visió global, compromesa, responsable i transformadora de la formació de les persones. En conseqüència, compartiran, en primer lloc, que la finalitat de l'educació és educar a les persones perquè siguin el més autònomes, crítiques i actives possibles en la transformació del món cap a un sistema més just, equitatiu, solidari i sostenible. En segon lloc, que la relació educativa es basa en l'escolta, el diàleg i l'obertura a l'altre amb clara intencionalitat d'elaborar coneixement conjunt. En tercer lloc, la promoció d'un aprenentatge profund relacionat amb l'interès del subjecte en comprendre per sí mateix allò que aprèn i per relacionar els diferents components de la realitat. I finalment entendran l'avaluació com a mitjà per regular els aprenentatges, és a dir, com a motor d'aprenentatge en l'alumnat al servei del desenvolupament de les seves capacitats d'autoregulació en el propi aprenentatge i d'aprenentatge per a tota la vida.

Competències bàsiques a Batxillerat

1. Competència comunicativa
2. Competència en gestió i tractament de la informació
3. Competència digital
4. Competència en recerca
5. Competència personal i interpersonal
6. Competència en el coneixement i interacció amb el món

REPTES DE FUTUR DE L'EpD

- Identificar i generar processos educatius que des de la participació i la implicació personal i col·lectiva portin a transformar la realitat cap a una situació de justícia global.
- Donar a conèixer la complexitat del món oferint eines per a una lectura crítica, informada i realista del món, les seves desigualtats i interdependències.
- Fomentar un desenvolupament integral de les persones perquè siguin autònomes, responsables i compromeses.
- Contribuir a establir relacions de respecte i convivència.
- Donar eines per a la transformació social.
- Sensibilitzar vers problemes locals derivats de les "crisis" estructurals. Aprendre del Sud, les resistències, les alternatives.
- Investigar els processos educatius lligats a la transformació de l'entorn i del món.
- Reivindicar una educació que promogui l'autonomia, la construcció del col·lectiu i l'esperit crític, basada en una pedagogia de l'alternativa.
- No dirigir tant els esforços a la cobertura i els resultats, sinó a realitzar bones intervencions, millorant la forma i la metodologia.

CAUSES de les DESIGUALTATS

Necessito un préstec!

OBJECTIUS

- o Conèixer el concepte del deute extern amb perspectiva històrica.
- o Apropar als alumnes la problemàtica dels països endeutats.
- o Conèixer les conseqüències que provoca el pagament del deute extern.
- o Identificar la relació existent entre deute extern i desenvolupament.

CONTINGUTS

- o Vocabulari propi de la temàtica del deute.
- o Identificació de les causes de la pobresa i el subdesenvolupament. Valoració crítica de la cooperació internacional en relació el desenvolupament de les economies locals.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Aplicar certs models a casos concrets, valorant que els models ajuden a l'anàlisi de la realitat però comporten una certa simplificació.
- o Analitzar i proposar mesures de política econòmica que puguin ajudar a reconduir o resoldre determinats problemes i/o desequilibris econòmics.
- o Establir també les limitacions o inconvenients que pot suposar la seva implantació, la recerca d'objectius contraposats o els interessos polítics.
- o Explicar les principals característiques que diferencien el sistema d'economia de mercat respecte d'altres. Prendre consciència de les relacions entre el sistema econòmic i els fenòmens socials.

DESENVOLUPAMENT

- o Proposem una dinàmica de grup per tal d'apropar-nos, mitjançant un exemple, al problema que suposa per a molts països el deute extern. Abans de dur a terme la dinàmica pròpiament dita, caldrà aclarir alguns conceptes bàsics sobre el deute extern. Us proposem uns textos i gràfics en la documentació complementària que ajudaran a comprendre millor els conceptes bàsics relacionats amb el deute extern.
- o A la dinàmica proposada, els alumnes hauran de recrear una situació real en la que es troben molts països a l'hora de realitzar els seus pressupostos anuals. Els estaments internacionals els imposen condicions a canvi de l'accés a quantitats de diners per poder tirar endavant el país. Aquestes condicions se sumen al deute pendent, el qual també s'ha de tenir en compte a l'hora de realitzar el pressupost.

POSEM-NOS EN SITUACIÓ...

- Sou el govern d'un petit país anomenat República Democràtica de Ixim. El vostre objectiu és elaborar el pressupost anual del vostre país. Per això heu de tenir en compte les vostres necessitats i l'enorme deute que heu contret. Necessiteu un préstec del Fons Monetari Internacional (FMI) indispensable per a l'economia del vostre país. Per aconseguir-ho, l'FMI ha de donar el vistiplau al vostre pressupost anual.

- Un cop elaborat el pressupost, una persona representant, que farà les funcions del o de la ministra d'Economia, l'ha de presentar a l'FMI (paper representat pel vostre professor o professora), amb qui haureu de negociar i aconseguir que l'aprovi i accedeixi a concedir l'ajuda que promet.

Tingueu en compte que l'FMI té poder per rebutjar o donar instruccions i pistes per a que es modifiqui. Necessiteu el préstec sigui com sigui, així que heu de desplegar totes les vostres arts negociadores.

- La negociació finalitzarà quan aconseguïu el préstec sol·licitat. Un cop assolit l'acord, analitzeu com queden els pressupostos finals, exposant els vostres resultats a tota la classe:

- o Quines partides guanyen

- o Quines es veuen reduïdes i per què

- o Conseqüències dels canvis pressupostaris

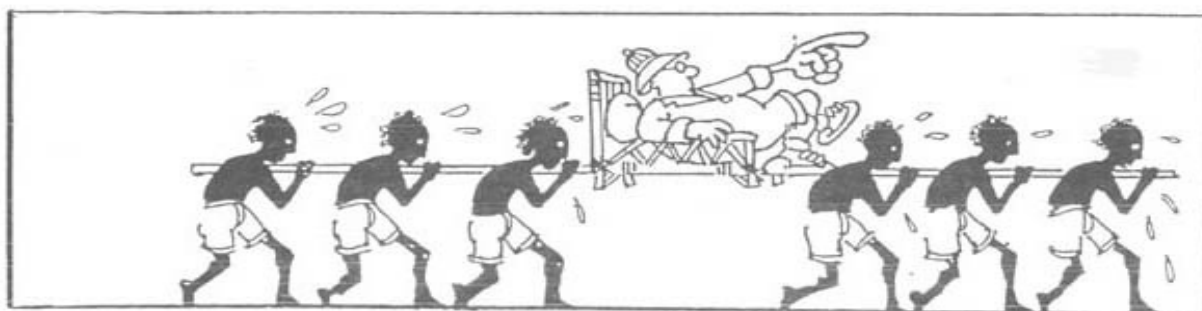
- Finalment, poseu en comú com us heu sentit mentre realitzàveu els pressupostos i durant la negociació.

PER A LA REFLEXIÓ...

Els Plans d'Ajustament Estructural (PAE), s'apliquen per garantir que un país pugui fer front a futurs pagaments. Es tracta d'uns programes econòmics rígids que comporten alts costos socials i que són necessaris per a la renegociació del deute. Els governs es veuen forçats a decidir quins sectors públics salvar i quins reduir. Lamentablement són els sectors més pobres i vulnerables els que tenen menys possibilitats de protegir-se davant aquest procés. Els PAE són liderats per l'FMI i busquen garantir als creditors el cobrament del deute. Les mesures més habituals dels PAE són:

- o Augmentar els impostos per incrementar les contribucions i equilibrar el pressupost.
- o Reduir la despesa en sanitat, ensenyament i serveis socials.
- o Devaluar la moneda nacional, augmentant els costos de les importacions.
- o Reduir les subvencions dels aliments de primera necessitat.
- o Reduir els llocs de treball i els salaris dels treballadors en les indústries i els serveis governamentals.
- o Fomentar la privatització de les indústries públiques i la venda a inversors estrangers.
- o Vendre terra a inversors i substituir l'agricultura de subsistència de milers de camperols en terres comunals de l'estat, pels grans cultius mecanitzats de productes bàsics destinats a l'exportació.
- o Reduir els aranzels de les pròpies duanes i altres restriccions al comerç exterior, per potenciar el mercat lliure.

PER SABER-NE MÉS...

El cas de Zàmbia

La renda per càpita de Zàmbia és de 350 dòlars l'any. El 80% de la població viu en l'absoluta pobresa i la SIDA té un creixement galopant.

Aspectes positius del PAE:

- S'ha reduït la inflació del 200% el 1992, al 35% el 1996.
- El mercat de capitals s'ha obert a l'intercanvi exterior.
- El mercat de béns s'ha obert, amb la qual cosa hi ha més béns de consum disponibles procedents de Sud-àfrica.

Aspectes negatius del PAE:

- Atur: 80% d'atur pel tancament d'empreses públiques, la reducció dels serveis civils i el tancament d'indústries.
- Preus més alts: El govern ha eliminat els subsidis per a productes bàsics (blat de moro o adob). El cistell de la compra per a una família de sis membres costava 150\$ al febrer de 1997 mentre que el sou d'un professor o professora era de tan sols 45\$.
- Salut i educació: Fa deu anys Zàmbia tenia un dels índexs d'escolaritat més alts d'Àfrica. Avui menys de la meitat dels nens i nenes van a l'escola. Com que les famílies no poden permetre's el cost de l'educació, les nenes no hi van, es casen abans, tenen més fills i aquests tenen menys oportunitats d'anar a escola.
- Infraestructures: No hi ha recursos per al manteniment i la reparació d'habitatges, sistemes d'aigua, sanejament i carreteres.
- Medi ambient : Els enfocaments ecològics a llarg termini, com la desforestació o els abocadors incontrol·lats, són simplement ignorats.

EDUCACIÓ

Els infopobres

OBJECTIUS

- o Comprendre la importància de l'educació per combatre la pobresa.
- o Debatesobre l'analfabetisme i l'analfabetisme digital.
- o Reflexionar sobre les possibilitats d'internet com a mitjà educatiu.

CONTINGUTS

- o La tecnologia i la ciència com a eines educatives i com a oportunitat.
- o El concepte del desenvolupament tecnològic.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Concebre la tecnologia com una interrelació de diferents àmbits de coneixements (tècnic, científic, històric, econòmic i social) que tenen com a finalitat satisfer determinades necessitats de les persones i contribuir al desenvolupament de la societat.
- o Valorar críticament les repercussions (socials, econòmiques, ambientals, entre d'altres) de l'activitat tecnològica en la vida de les persones, tant individualment com col·lectiva.
- o Desenvolupar una consciència cívica, crítica, autònoma i compromesa amb la construcció d'una societat democràtica, justa i equitativa, basada en el compliment dels drets humans.

DESENVOLUPAMENT

- o Proposem una activitat de lectura d'un text amb una posterior reflexió i posada en comú.
- o Es pot repartir el text a cada alumne, per parelles o bé a petits grups d'alumnes.
- o El text ens parla del concepte de "bretxa tecnològica", on es reflexiona sobre l'accés a internet i a la tecnologia i com aquest accés pot influir en el desenvolupament de persones, col·lectius i societats.
- o Un cop acabada la lectura, proposem algunes preguntes per ajudar a la reflexió. Aquestes preguntes poden ser contestades individualment o en grup.
- o Per finalitzar l'activitat, es farà una posada en comú arribant a conclusions i consensos.
- o Aportem textos complementaris per ampliar la informació sobre l'accés a l'educació com a dret humà universal i com a motor de desenvolupament i canvi.

Una anécdota como ilustración: estaba en Perú recientemente, durante la campaña electoral, participando en un encuentro sobre nuevas tecnologías y modernidad y vinieron todos los candidatos a dar sus opiniones. Vino Alejandro Toledo, con mucha sinceridad, mucho calor humano y dijo: «Estoy regresando de Davos, donde pude encontrarme con mi viejo amigo Bill Gates y me ha prometido que, si mi programa gana las elecciones, él hará todo lo posible para ayudarme a que instalemos Internet en todas las escuelas del país». Y todo el mundo aplaudió. Creo que Toledo confía en Gates. Pero, ¿cuál es la realidad peruana? La realidad es que no hay escuelas en los confines del país; entonces, no hay dónde instalar las computadoras. Segundo, una gran cantidad de escuelas de la ruralidad peruana no tiene electricidad, menos aún tiene teléfonos y, muchas veces, los caminos que llevan a esas escuelas no están asfaltados. Internet, en ese contexto, no aporta gran cosa.

La idea de que Internet nos va a permitir cerrar una brecha choca con una realidad material muy concreta: que Internet, efectivamente, forma parte de la

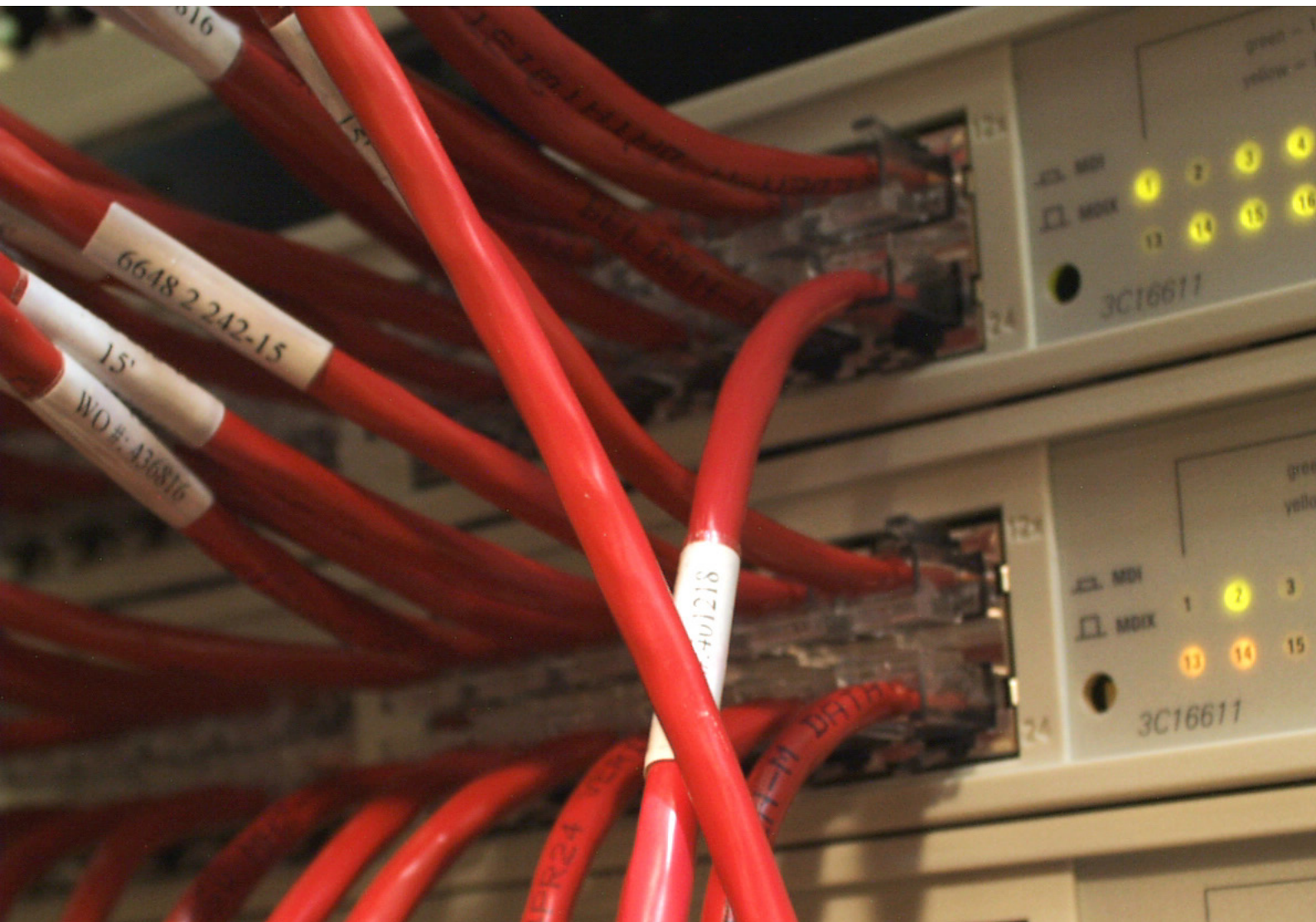
nueva revolución; pero olvidamos que en estos casos hay aún una «vieja revolución» que es la revolución industrial. A pesar de que data de fines del siglo XVIII, la industrial es una revolución aún inconclusa, que no ha llegado a todas partes del planeta... Exacto. Los elementos básicos de la revolución industrial, que son la organización de una administración del Estado, una serie de infraestructuras elementales, carreteras, dispensarios, escuelas, electricidad, teléfono, etcétera no existen. Cuando eso no existe, llega Internet como un marciano en un territorio vacío. Eso no quiere decir que Internet no tenga potencialidades. Pero la ilusión de que Internet por sí mismo va a transformar el mundo y va a hacer que la gente pase de una era medieval al futuro se demostró que no funciona. Para utilizar Internet, mínimamente se necesita estar alfabetizado; se necesita saber teclear en una computadora. Movilizar el ratón. Entonces, todo esto que nosotros utilizamos con los ojos cerrados y que es relativamente fácil, para muchos supone una iniciación, mientras que la radio o la televisión o el cine no suponen ninguna. Esta mínima iniciación, a veces, demanda un esfuerzo colosal. Hay que alfabetizar.

Ignacio Ramonet. Clarín 05/11/2001

PER A LA REFLEXIÓ...

- o Qui són els infopobres?
- o Creus que internet ha contribuït a reduir o augmentar l'escletxa entre el Sud i el Nord?
- o Consideres que internet és un bé de primera necessitat?
- o Podem parlar d'una educació de qualitat sense accés a internet garantit?
- o Estan la ciència i la tecnologia al servei de tota la humanitat?
- o Contribueixen les tecnologies a reduir o eixamplar les diferències entre els éssers humans?

PER SABER-NE MÉS...

En aquest començament de segle XXI, tenim alguns èxits a celebrar. Els nivells educatius de nombrosos països en desenvolupament s'han elevat de manera espectacular. El percentatge d'adults analfabets al món ha disminuït constantment.

L'explosió de les innovacions tecnològiques ha aportat noves possibilitats d'aprenentatge a milions de persones. Hem arribat a un nivell inèdit de creació de capacitat i comprensió en la nostra tasca encaminada a aconseguir l'educació per a tothom. No obstant això, almenys 880 milions d'adults, majoritàriament dones, continuen sent analfabets al món. Hi ha un abisme entre els que tenen accés a les noves tecnologies i els que no en tenen. Dos-cents cinquanta mil milions de nens treballen en condicions sovint perilloses o insalubres. I segons estimacions moderades, més de 110 milions de nens en edat escolar no estan escolaritzats.

No només se'ls està negant una cosa que molts de nosaltres donem per descomptada, se'ls està negant un dret humà fonamental consagrat en instruments internacionals als quals els seus governs s'han adherit, com la Declaració Universal de Drets Humans i la Convenció sobre els Drets de l'Infant: el dret a l'educació. És més, s'està privant a les comunitats a les quals pertanyen aquests nens no només d'una mà d'obra futura composta per ciutadans sans, alfabetitzats i aptes per a l'ocupació: se'ls estan negant els fonaments del desenvolupament i un lloc en l'economia mundial. De fet, se'ls està negant el futur.

La dimensió més tràgica i injusta d'aquesta situació és la següent: dels més de 110 milions de nens que haurien d'estar escolaritzats i no ho estan, les dues terceres parts són nenes. Per a elles, la denegació dels drets humans és doble. També se'ls nega una cosa proclamada a la primera pàgina de la Carta de les Nacions Unides: la igualtat de drets entre homes i dones. En

termes tant de moralitat com de mortalitat, la negació dels drets de les nenes comença en la primera infància. Quan s'ha de triar entre educar un nen o una nena, és més probable que aquesta última romangui a la llar. Quan és necessari complementar els ingressos de la família, se sol enviar a les nenes a treballar. Tot i que les nenes vagin a l'escola, sovint s'han d'ocupar de tasques domèstiques a costa de les seves tasques escolars.

Quan queden embarassades, les polítiques escolars les obliguen a abandonar el centre. Quan els pares pensen en el futur de les seves filles perceben generalment l'educació no com una ajuda, sinó com un obstacle per a l'èxit del casament i la maternitat. I si es produeix una tragèdia, ja sigui en forma de malaltia o de conflicte, desplaçament o dificultats materials, les dones i les nenes, dels 65 als 5 anys d'edat, són les que més probablement assumiran la càrrega de mantenir la família i la llar.

Res il·lustra millor el pes que recau en elles que els efectes del VIH / SIDA. Les nenes tenen més probabilitats que els nens d'haver de tenir cura d'un membre de la família malalt i ajudar a mantenir el funcionament de la llar. Al privar d'educació bàsica se'ls denega informació sobre la manera de protegir-se contra el virus. Sense els beneficis d'una educació, corren el risc de ser obligades a tenir relacions sexuals precoces, i per tant de contraure la infecció. Així, paguen amb escreix el preu mortal de no obtenir una educació.

Però de la mateixa manera, l'educació és l'instrument mitjançant el qual poden trencar el cercle viciós de la SIDA i la ignorància. La clau de totes les portes que mantenen a les nenes fora de l'escola -la pobresa, la desigualtat i els conflictes- rau en l'educació bàsica per a tothom.

Kofi Annan. Ex-Secretari General de les Nacions Unides, 2000.

SALUT

El joc de la indústria

OBJECTIUS

- o Reconèixer la importància que té poder accedir als medicaments per reduir la pobresa.
- o Identificar els mecanismes i actors que impedeixen l'accés universal als medicaments.
- o Reflexionar sobre el dilema entre el dret de propietat intel·lectual i el d'accés als medicaments, com a part integrant del dret humà universal a la salut.

CONTINGUTS

- o La indústria farmacèutica.
- o Accés a la salut com a dret universal.
- o Expressió d'opinions elaborades a través de la reflexió col·lectiva.

DESENVOLUPAMENT

- o L'activitat proposa un joc de rol en què els i les alumnes, dividits en grups i convertits en propietaris d'una empresa farmacèutica, hauran d'escollir entre una sèrie d'alternatives i només podran triar dues d'elles.
- o Els alumnes es divideixen en grups i se'ls proporciona la fitxa on estan les 4 alternatives. En triaran dues i en justificaran la raó.
- o Els alumnes tenen a disposició una sèrie de dades que cal que llegeixin prèviament per tal de conèixer aspectes concrets del tema i tenir elements per a la reflexió durant l'activitat.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Participar, amb criteris fonamentats com a ciutadans i, si s'escau, com a futurs científics, en la necessària presa de decisions al voltant de problemes locals i globals a què s'enfronta la humanitat en els quals la química pugui fer alguna aportació.
- o Analitzar críticament els corrents novedosos i avenços en el coneixement científic actual.
- o Reconèixer i avaluar la dimensió social de problemes i propostes científiques i tecnològiques en relació amb la salut.
- o Plantejar-se preguntes sobre qüestions científiques i problemes d'actualitat socialment rellevants que tinguin incidència en la vida quotidiana, tot valorant de manera crítica la informació procedent de fonts diverses.

o Aquesta activitat serveix per introduir, d'una banda, quatre conceptes bàsics relacionats amb el medicament (genèrics, patents, investigació segons necessitats dels pacients o segons benefici econòmic i responsabilitat sobre el seu accés) i de l'altra, per treballar la reflexió conjunta i la necessitat de prioritzar i prendre decisions de caràcter ètic.

o Els medicaments tenen un contingut de negoci innegable, però s'ha de fer compatible amb el dret universal a la salut. A partir d'aquesta idea, es tracta de fer reflexions ètiques sobre diversos aspectes del medicament, molts dels quals tenen a veure amb la política de patents.

o Es pot plantejar si totes les patents han de tenir la mateixa dinàmica o diferent en estar en joc la salut de les persones.

PER A LA REFLEXIÓ...

Sou els propietaris d'una gran indústria farmacèutica i la Organització Mundial de la Salut (OMS) demana el vostre compromís per ajudar a les poblacions més empobrides reduint una mica els vostres beneficis. Per això us presenta 4 alternatives, escolliu-ne 2 i justifiqueu-les:

- Abaixar un 80% el preu dels medicaments que arribaran als països més pobres (un 20% de la vostra fabricació); per tal de fer accessibles medicaments moderns i eficaços contra malalties com la SIDA.
- Investigar medicaments per a les "malalties oblidades"; medicaments que amb prou feines generaran beneficis perquè els usuaris tenen pocs recursos econòmics.
- No patentar nous medicaments cosa que permetrà que empreses farmacèutiques de països empobrits fabriquin genèrics. Els medicaments genèrics són medicaments eficaços, segurs i de qualitat que reben el nom del seu principi actiu. Són entre un 50% i un 80% més barats perquè no cal pagar patents.
- Negar-se a fer cap gest pels països empobrits si abans l'OMS, demanant un fons comú als Estats membres de les Nacions Unides, no garanteix el cost de les pèrdues.

ZONA GEOGRÁFICA	POBLACIÓN	CONSUMO
África	13%	2%
América Latina	8%	7%
Asia	57%	8%
Europa del Este	8%	3%
SUBTOTAL	86%	20%
EE.UU. y Canadá	5%	32%
Europa occidental	7%	32%
Japón	2%	16%
SUBTOTAL	14%	80%

PER SABER-NE MÉS...

- Les “malalties oblidades”. Com que són patides per població sense recursos econòmics (en països empobrits), encara que sigui molta, no es dediquen recursos a la investigació de fàrmacs que les curin. De tota la investigació farmacèutica, només el 0,2% es dedica a malalties infeccioses, que suposen el 18% de la mortalitat mundial. La major part es dedica a malalties del món enriquit (càncer, malalties cardiovasculars, malalties del sistema nerviós central, endocrines i metabòliques). En la taula anterior es pot observar com només el conjunt format per Estats Units, Unió Europea, Canadà i Japó, consumeixen un 80% del consum de tots els fàrmacs del món però només representen el 14% de la població mundial.
- Les empreses farmacèutiques addueixen que si no tenen el dret de patent (20 anys) no poden recuperar la inversió realitzada per a R+D (recerca i desenvolupament). Si bé per rebatre aquest fals argument necessitaríem molt espai, convé apuntar almenys que l'R+D de les farmacèutiques significa en realitat invertir per millorar lleugerament la composició, i fer més atractius molts dels medicaments que ja són al mercat (forma, presentació, disseny...) així com per inflar la comptabilitat de l'empresa (suport per a l'enginyeria financera). Encara que les multinacionals farmacèutiques sempre justifiquen els seus preus per les elevades despeses d'investigació, ben cert és que l'any 2000, les deu principals companyies d'Estats Units van gastar més en màrqueting i administració (34%) que en R+D (14%).

GÈNERE

Mapa de poder

OBJECTIUS

- o Identificar les estructures de poder i el paper de la dona en diferents entorns.
- o Crear consciència sobre els estereotips masculins o femenins.
- o Debatre sobre l'equitat de gènere i les actuals deficiències en el nostre entorn.

CONTINGUTS

- o Conscienciació i autonomia en la construcció del propi model de masculinitat i feminitat.
- o Reflexió crítica sobre els rols associats a l'home i la dona.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Conèixer les correlacions biològiques, ambientals, socials i culturals del comportament humà i entendre com aquests factors són les condicions que fan possible l'acció humana, individual i col·lectiva.
- o Reflexionar críticament sobre els diferents models de masculinitat i feminitat existents en societats plurals i les seves conseqüències a nivell social i històric.
- o Defensar la pluralitat d'identitats de gènere, identitats sexuals i opcions afectivo-sexuals existents.

DESENVOLUPAMENT

- o En uns papers petits que poden ser post-it, s'escriu prèvia reflexió, qui (home o dona) i en quin grau, exerceix posicions de poder en diferents espais públics i privats i en entorns coneguts i llunyans: govern, empreses, escoles, associacions locals, clubs esportius, ONG, voluntariat, parròquies, AMPA, família, política ... i altres espais de poder que sorgeixin.
- o A la pissarra o paper d'embalar, dibuixem un eix de coordenades.
- o A l'eix horitzontal, situem els post-its més a la dreta o més a l'esquerra, si són homes o dones qui habitualment exerceixen la mateixa representació (és a dir, si en una institució habitualment només han estat homes al poder, col·loquen el post-it a la dreta. Si són dones, a l'esquerra. Si habitualment hi ha variabilitat, al mig, o més en un cantó que a l'altre).
- o A l'eix vertical, situem els post-its més a dalt o a baix, en relació a la importància o al grau d'influència que tenen aquests espais de poder (el govern té més influència que una associació de veïns, per tant, el govern el situem més a dalt i l'associació de veïns més a baix en l'eix vertical).

PER A LA REFLEXIÓ...

- o Observar quin és el resultat del mapa generat i comentar-lo. En quins espais de poder hi ha més dones o més homes? Quina importància tenen els espais de poder que sovint encapçalen les dones?
- o Reflexionar sobre com es transmeten aquestes situacions: escola, grups d'iguals, societat, família, mitjans de comunicació ...
- o Per complementar, aprofundim en el tema dels mitjans de comunicació amb algunes dades de l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació 2012:
 - Les dones representen el 23% de les persones que apareixen en la informació i els homes el 77%.
 - Els homes assoleixen el paper d'experts en un 91% mentre que en el cas de les dones el percentatge disminueix fins un 9%.

FES UNA ULLADA I COMENTA

Dona i publicitat

<https://www.youtube.com/watch?v=myXSqrH5ZAM>

- o Quins rols s'estableixen a l'anunci?
- o Ha canviat alguna cosa?
- o Es perpetuen els estereotips?

MEDI AMBIENT

Deute i Medi Ambient

OBJECTIUS

- o Conèixer les relacions entre la problemàtica del medi ambient i el deute extern.
- o Promoure una ciutadania compromesa amb la conservació dels valors naturals que afecten a les persones.
- o Reflexionar críticament en relació al binomi societat i economia, i els seus efectes.

CONTINGUTS

- o Definició del concepte d'impacte ambiental. Caracterització d'alguns impactes ambientals a diferents escales.
- o Relació entre desenvolupament econòmic i medi ambient.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Analitzar diferents problemes ambientals en les seves causes, processos i conseqüències, tant a escala local com global, i debatre les possibles decisions encaminades a promoure millores en un marc de cooperació entre comunitats i països.
- o Reconèixer i avaluar la dimensió social de problemes i propostes científiques i tecnològiques en relació amb la salut, la biotecnologia, el medi ambient, els recursos naturals i les aplicacions de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- o Analitzar i valorar críticament les repercussions del creixement econòmic sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones. Tenir opinió sobre els diferents graus de desenvolupament de les economies i les alternatives al model de creixement.

DESENVOLUPAMENT

- o Com afecta el problema del deute extern al medi ambient? Quines repercussions té el deteriorament mediambiental en els països que el pateixen?
- o Per grups, es llegirà uns textos sobre la relació existent entre deute extern i recursos naturals.
- o Posteriorment l'alumnat respondrà el qüestionari proposat debatent les respostes.
- o Finalment es treballarà amb una vinyeta relacionada amb el tema que ens ocupa: l'alumnat haurà, de la manera més creativa possible, comunicar el missatge de les vinyetes a la resta de la classe (posar títol, elaborar un eslògan, etc.).

CONEGUEM LES DADES...

- La producció petrolera és una invasió i ocupació d'un espai per part de les empreses extractores. Aquestes ocupen terres, construeixen carreteres enmig dels boscos, s'apropien de les fonts d'aigua i usurpen altres recursos de la zona. Es creen condicions d'humiliació i destrucció, intentant callar les veus de la gent que hi viu en aquells territoris. Els governs permeten l'entrada d'aquestes empreses per la pressió que reben de pagar el deute extern. Accepten qualsevol proposta, encara que siguin impopular i nociva.
- Per als cultius de llagostins destinats a l'exportació s'han talat a l'Equador el 70% dels boscos de manglar, afectant les comunitats que vivien d'ell, de la pesca i a la protecció de ribes. Això es va evidenciar durant el fenomen meteorològic del Niño de 1998, que va tenir majors impactes per no comptar amb la protecció dels manglars.
- El volum d'exportacions de l'Amèrica Llatina ha augmentat en deu anys, des de 1985 al 1994 en un 24%. Des de 1985 al 1996, en dotze anys, es van extreure i van enviar a l'exterior 2.706.000 de tones de productes bàsics per pagar el deute, la majoria d'ells no

renovables. No s'ha calculat encara quant material es transforma, destrueix o mou per aconseguir aquestes exportacions, ni quanta població ha estat afectada. Mentre que des de 1982 fins a 1996, en quinze anys, Amèrica Llatina ha reemborsat als bancs, 739.000 milions de dòlars, més del doble del que tenia el 1982, el deute no ha disminuït sinó que ha augmentat.

- Per obtenir divises amb les que pagar el deute extern, molts països es veuen obligats a implantar grans extensions de monocultius (cafè, cotó, etc) per vendre a l'estranger. Això fa que desapareguin alguns cultius de subsistència per a la pagesia que, a més, són ecològicament més respectuosos i asseguren l'alimentació de la població.

- La moda de les fustes tropicals a Europa i als Estats Units està acabant amb el bosc de Cambodja. En els últims 30 anys, el bosc de Cambodja ha decrescut del 70% de la superfície total del país, al 30%. Molta d'aquesta fusta va a Vietnam, on fabriquen els mobles per als mercats europeus i americans. La fusta del bosc cambodjà ha estat en moltes ocasions moneda de canvi per a la compra d'armes.

PER A LA REFLEXIÓ...

- o A la llum dels textos anteriors, com afecta el problema del deute extern al medi ambient?
- o És el deteriorament ambiental un problema dels països que el pateixen directament o un problema global? Per què?
- o Feu una llista de les coses que utilitzeu diàriament i que contenen petroli o derivats. Us ha sorprès? Per què? Quina valoració en feu?
- o Sabíeu que es calcula que tan sols el 8% de la humanitat té vehicle de motor propi? Què creieu que passaria si l'ús de l'automòbil privat s'estengués a tot el món?

UNA IMATGE VAL MÉS QUE MIL PARAULES...

- o Posar títol a la imatge. Pot ser una frase inventada, un refrany conegut, un eslògan publicitari, el títol d'alguna pel·lícula...
- o Fer una pluja d'idees sobre la imatge que reflecteixi a partir de la primera impressió.
- o Realitzar un anunci publicitari a partir de la imatge utilitzant els models habituals de les revistes, la ràdio o la televisió, que reforci o contrasti el missatge del dibuix.

ALTERNATIVES

El dret a la informació

OBJECTIUS

- o Conèixer les dinàmiques dels mitjans de comunicació de masses.
- o Reflexionar críticament sobre la relació entre informació i propietat dels mitjans de comunicació.

CONTINGUTS

- o Distinció entre informació i opinió.
- o Diferents maneres de tractar els fets.
- o Agenda mediàtica.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Identificar els trets bàsics del llenguatge de la publicitat i dels mitjans de comunicació i interpretar críticament els seus missatges, valorant la incidència que tenen en la pròpia presa de decisions.
- o Interpretació crítica de la realitat a través dels mitjans de comunicació, inclòs el llenguatge publicitari, per tal de desenvolupar capacitats d'elecció responsables.

DESENVOLUPAMENT

- o Es proporcionen una sèrie de portades de diaris, a nivell català i espanyol, d'un dia de gran rellevància informativa com, per exemple, el del Procés Participatiu del 9 de novembre de 2014 a Catalunya.
- o Es dividirà la classe en grups i es proposarà que analitzin les diferents portades atenent a l'enfocament de la informació.
- o Després d'aquesta primera reflexió en grup, es proposa la lectura de l'entrevista a l'economista Arcadi Oliveres reflexionant sobre els mitjans de comunicació i els poders econòmics que hi ha al darrere de cada capçalera.
- o Es prestarà atenció en l'acompanyament del debat que es pugui generar a cadascun dels grups per copsar que sovint el debat sobre la configuració d'una portada defuig els criteris informatius per mesclar-se amb criteris ideològics.
- o Atendre que la diversitat ideològica difícilment es pot expressar en la limitada extensió (no més de 8 paraules) que requereix un titular de portada.

EL PAÍS

EL PERIÓDICO GLOBAL

www.elpais.com

DOMINGO 9 DE NOVIEMBRE DE 2014 | ANEXO | Número 13.644 | ISSN 0950-0804 | Precio: 2,50 euros

EL PAÍS SEMANAL
Cita en Londres con el grupo U2
"Somos una imposibilidad maravillosa", asegura la banda irlandesa

LIBROS BILINGÜES
JAMES JOYCE
Consiga el audiolibro 'Relatos de dublineses' de James Joyce, en edición bilingüe por 4,95 euros con EL PAÍS

Cerca. Una conversación privada entre Rafa Nadal & John Carlin.

Signa en hancinabul.com cerca

©Sabadell

Cataluña celebra un 9-N inútil para definir su encaje en España

La consulta de Mas carece de garantías • Se espera una afluencia masiva de los soberanistas • La fiscalía moviliza a los Mossos

Los catalanes están hoy convocados a una consulta sobre la independencia sin cobertura legal —rasa ser anulada por el Tribunal Constitucional—, sin el valor político que los organizadores quisieran darle en un principio y sin garantías. Y además, vigilado de cerca por la Fiscalía de Cataluña que, a instancia de la Fiscalía General del Estado, ha abierto diligencias para determinar si la cesión de lugares públicos (corros educativos u oficinas) para la votación constituye algún delito. El ministro público ha pedido a los Mossos d'Esquadra una relación de edificios de titularidad pública que se abran hoy y de sus responsables.

La participación se prevé importante ante la movilización soberanista, pero todos los indicadores abren dudas sobre lo que ocurrirá el día después. Antes Mas ha condicionado el adelanto electoral al éxito del PN y a la respuesta de Mariano Rajoy. Las especulaciones de los últimos meses entre el Gobierno, la Generalitat y el PSOE han sembrado la inquietud en Esquerra, que teme que Mas pueda apagar de la ideología independentista.

Págs 14 y 18

Preparativos de una votación atípica

Miles de voluntarios se desplegaron ayer en Cataluña (en la imagen, en la escuela barcelonesa de Barcelona) para preparar "el proceso participativo" del 9-N. La jornada se presenta llena de incertidumbres ante la falta de controles: no hay un censo oficial y vive cualquier papeleta, incluso las que se tiran de casa con propuestas alternativas. La Generalitat ha habilitado 1.317 puntos de voto.

Rajoy promete tomar de una vez la iniciativa contra la corrupción

El presidente anuncia su comparecencia en el Congreso

CARLOS E. CUI. Cáceres

El presidente del Gobierno, Mariano Rajoy, se comprometió ayer a tomar la iniciativa contra la corrupción y a impulsar una batería de medidas que incluye la reforma de Ley de Enjuiciamiento Criminal, para agilizar los procesos penales, y mecanismos para recuperar el dinero defraudado. Ante los rumores regionales del PP, reuñidos en Cáceres, Rajoy anunció que comparecerá en el Congreso el 27 de noviembre.

Página 22

¿Hacia dónde va Podemos?

Origen, recelos y horizonte del partido revelación del año

FRANCISCO MANUEL. Madrid

Apenas tiene 10 meses de vida, pero la formación que dirige Pablo Iglesias encabeza los sondeos de intención de voto. Mientras perfilan su estructura, se resisten a definir su programa político.

Página 20 y 21

EDITORIAL
Del 9-N al 10-N
Página 35

Domingo

La generación del 89

La caída del muro de Berlín, hace 25 años, fue la metáfora suprema del triunfo de la libertad. Por Timothy Garton Ash

HELMUT KOHL. Cancellor de 1982 a 1998

"Tanto el Este como el Oeste temían a una nueva gran Alemania". Por Luis Doncel

Los huérfanos del Muro

El derrumbe del campo socialista aceleró el proceso de paz en Centroamérica. Por Bertrand de la Grange

LA RAZÓN

NOS GUSTA ESPAÑA

9-N A ellos no les consultan

HISTORIA DE LOS SÁNCHEZ, LOS OTROS CATALANES

«Nosotros no queremos la independencia, queremos comer»

Mas ha endeudado en 130 millones cada semana a Cataluña desde que gobierna

Edición P. 10 a 20

La Fiscalía ordena a los Mossos buscar pruebas de que Mas organiza el 9-N

de una relación de los locales públicos que permitan votación e identificar a quien organizó el buzono

El presidente de la Generalitat avisa de que cualquier actuación fuera de lugar sería «un ataque a la democracia»

Aplicación de la doctrina Botín P. 22
Horrach estudia recurrir ante la Audiencia para no dejar al criterio de Castro si la Infanta va al banquillo

Rajoy baraja ya cambios en Génova para tomar aire ante las elecciones P. 24

EL PUNT AVUI+

Diumenge, 9 de novembre del 2014. ANY XXXIX. NÚM. 13368

2,50€

CONSULTA SOBRE EL FUTUR POLITIC DE CATALUNYA 2014
CONSULTA SOBRE EL FUTURO POLÍTICO DE CATALUÑA 2014

Vol que Catalunya esdevingui un Estat?
¿Quiere que Cataluña sea un Estado?

☒ SÍ ☐ NO

En cas afirmatiu
En caso afirmativo

Vol que aquest Estat sigui independent?
¿Quiere que este Estado sea independiente?

☒ SÍ ☐ NO

ENVIA'NS LA TEVA FOTO
Fes història i envia'ns avui mateix la teva foto del 9-N perquè surti al web i al diari
fotos9n@gmail.com

DEMÀ AL DIARI!
Els resultats poble a poble

AVUI, ELS RESULTATS A EL PUNT AVUI TV
Quatre hores de programa amb entrevistes i de tot per anar a dormir sabent els resultats (20.00 h)

CONSULTA SOBRE EL FUTUR POLITIC DE CATALUNYA 2014
CONSULTA SOBRE EL FUTURO POLÍTICO DE CATALUÑA 2014

Vol que Catalunya esdevingui un Estat?
¿Quiere que Cataluña sea un Estado?

☐ SÍ ☐ NO

En cas afirmatiu
En caso afirmativo

Vol que aquest Estat sigui independent?
¿Quiere que este Estado sea independiente?

☐ SÍ ☐ NO

ALGUNES DECLARACIONS...

Vostè ha afirmat que els mitjans de comunicació són la veu dels seus amos. Per què?

Els grans mitjans o bé són públics, i en aquest cas malauradament segueixen els criteris dels seus governs respectius, o bé són privats, que gairebé sempre pertanyen a grans empreses de tipus mediàtic. Aquests són els propietaris juntament amb els anunciants, que reflecteixen els seus interessos.

No creu en la imparcialitat dels grans mitjans de comunicació?

Gairebé mai. No vol dir que tots els periodistes estiguin en les mateixes condicions. Hi ha gent lliure dins de cada mitjà o que intenta fer el que pot per aconseguir més llibertat, però és evident que els grans mitjans no estan al servei de la informació, sinó al servei dels interessos creats per aquells que els dominen.

La informació que reben els ciutadans dels mitjans de comunicació convencionals està intoxicada?

Està intoxicada i esbiaixada. Els mitjans de comunicació a vegades falten a la veritat, altres només diuen mitges veritats, o donen una informació que és molt menys important que una altra que hauria valgut més la pena publicar.

La concentració dels mitjans en grans grups de comunicació en mans d'una oligarquia de propietaris resta qualitat i credibilitat a la democràcia?

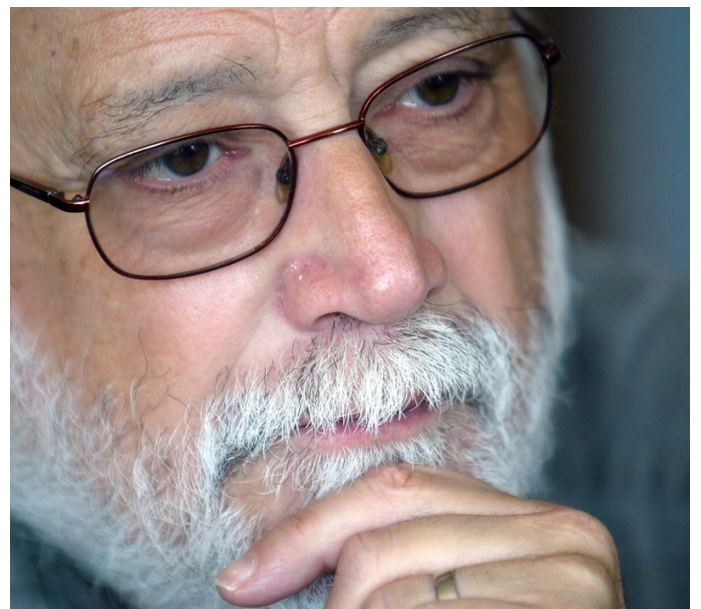
Sí, del tot. Les catorze o quinze grans cadenes de televisió i diaris nord-americans estan dirigits per uns personatges que són propietaris de la indústria del petroli, química o farmacèutica i evidentment aquests senyors són la veu del seu amo. Per tant, en aquest sentit, és molt difícil arribar a certa in-

dependència. Per sort, avui en dia s'ha obert una nova etapa, la dels mitjans digitals. Pot haver-hi pàgines web independents, blocs, accessos al YouTube, entre altres, que crec que sí que poden permetre que la gent se segueixi informant amb certa independència. Afortunadament, ara els joves utilitzen molt Internet, que ofereix uns mitjans nous que abans no havíem tingut.

El fet que un ciutadà pugui explicar als altres ciutadans sense pertànyer a un mitjà convencional fa que la informació sigui més lliure i independent?

Crec que sí, mentre no existeixin els peatges que alguns ja anuncien que pot ser que arribin a tenir, des del punt de vista econòmic. Ara bé, també és evident que amb aquesta gran llibertat s'hi pot trobar de tot i al final tanta informació pot arribar a confondre. Jo em penso que, en aquest cas, ens n'hem de refiar. Jo puc saber quines pàgines web són més fiables, quines són aquelles que valen la pena, perquè n'hi ha algunes que ja saps per referència que et poden apropar més al que tu creus que hauria de ser la bona informació.

*Arcadi Oliveres és professor d'Economia a la Universitat Autònoma de Barcelona.

PER A LA REFLEXIÓ...

- o Per què hi ha tanta diversitat en l'enfocament d'un mateix fet?
- o Presta atenció a l'espai que dedica cada capçalera al 9N. A quines conclusions arribes?
- o És possible explicar la complexitat del procés català amb la limitació que exigeix una portada?
- o Creus que, com afirma Arcadi Oliveres, els mitjans de comunicació són la veu dels seus amos?
- o Observa els temes secundaris de portada. Hi ha consens, tots els diaris informen dels mateixos fets?

UNA IMATGE VAL MÉS QUE MIL PARAULES

- o T'has fixat que hi ha temes com, per exemple, les causes de les desigualtats Nord-Sud que apareixen molt poc a la premsa? O que els mitjans de comunicació gairebé mai informen sobre els problemes del sistema sanitari i educatiu dels països del Sud?
- o A més, quan informen d'aquestes qüestions gairebé mai generen una reflexió sobre la responsabilitat que les formes de consum als països del Nord tenen sobre les condicions de vida al Sud.
- o Per continuar amb la reflexió, es proposa que cada grup elabori la seva pròpia portada de diari atenent cadascun dels temes tractats en el projecte Cru-Evolució: Causes de les desigualtats, Educació, Salut, Gènere i Medi Ambient.
- o Doneu-li una ullada al que són els mitjans alternatius per comparar-ho amb els mitjans majoritaris: Vilaweb, Sentit Crític, La Directa, La Xarxa.cat, Periodismo Humano o Público.

Bibliografia

- o Base de dades de la CIA: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-fact-book/>
- o CAÑADE E., TRUÑO M., ZABALA M., 2004. *Propostes i recomanacions sobre el treball de l'EpD. Què fem a Catalunya?*
- o CONGDE, 2008. *Educación para el Desarrollo, una estrategia de cooperación imprescindible*. Equipo de educación para el desarrollo.
- o Delors, J, 1996. *La educación esconde un tesoro*, UNESCO.
- o Environmental Justice Atlas, <http://ejatlas.org/>
- o FCONGD, 2007. *L'Educació per al Desenvolupament*. Comissió d'educació de la Federació Catalana d'ONGD.
- o Guia de Recursos Educatius-FCONGD: <http://www.pangea.org/fcongd>
- o INTERMON OXFAM, 2004. *De las competencias básicas de la Educación para la Ciudadanía Global a la definición de contenidos del Área de Ciudadanía*.
- o INTERMON OXFAM, 2005. *Hacia una ciudadanía Global*.
- o Qui és el teu amo, <http://quieselteuamo.wordpress.com/>
- o NATALIA HERCE, 2003. *Medicamentos y desarrollo. La realidad de los medicamentos*.
- o OBSERVATORI DE LES DONES. *Els sabers de les dones i els mitjans de comunicació 2012-2013*. <http://www.observatoridelesdones.org/sabersde>
- o SUSAN GEORGE, *La Trampa de la deuda*, 1989.

Amb el suport de

AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

Cru-Evolució - Fundació PROIDE

Sant Joan de La Salle, 42 08022 Barcelona. Telèfon 932.377.180.
www.cruevolucio.fundacioproide.org / proide@fundacioproide.org